

اوقات عمومی سیمپوزیومی

هفته لقی سیاسی ، ادبی ، علمی غزته در

جلد : ۳

سنه : ۲ ۷ شعبان ۱۳۳۶ جمعه ایرتسی ۱۸ مایس ۱۹۱۸ نومرو ۳۷ — ۶۸

مقاله

عرق و ملت

دنیا نك هان هر یرنده - الك آز ایتالیا ده ، اوندن دها آز یونانستانده - یهودی وار .
بونلرک تابعیتلری کبی لسانلری ده آیریدر . یوکسک یهودی طبقه لری ، سچیة اصلیه لری
اولان عملیته خلل کلمک اوزره سا کن اولدقاری مملکتلرک یوکسک طبقه لری نی کندیله رینه
اورنک اتحاد ایتشلر ، اونلر کبی اولمشلردر .

بونک ایکی مستثناسی واردر : روسیه ده کیلر و بزده کیلر . روسیه ده کیلرک اکثریتی ،
(آشکه نازیم) موسویلی ، بوزوق و (ییدیش ژارغونی) دنیلن بر آلمانجه ایله متکلمدرلر .
بزده کیلرک اکثریتی (سه فارادیم) بنی اسرائیلی بوزوق و (اسپانیول ژارغونی) دنیلن بر
اسپانیولجه ایله متکلمدرلر . بونلرک اقل قلیلی ترکیکه تمثیل ایتمشلدر . لکن ، فطرت اصلیه لری
مختل اولماشدر .

بو مطالعاتی نیچون در میان ایدیورز ، بیلمیسکز ؟ یهودیلر - ناسیون - مقابلی بر
« ملت » تشکیل ایتزلر . هر یرک یهودیسی ، مهما ممکن ، اویرده سا کن ملت اعضاسندندر .
یهودییلرک هیئت جموعه سی بر « دین » و بر « عرق » تشکیل ایدر . بر آمریکا یهودیسی ایله

— وزنه مستطینی —

محترم شاعر لر مزره

[۶۷ نوسرولی نسخه مزردن مابعد]

بر چوق بحرله طائذ وزنلردن قاله قاله بو کون المزده آنجیق درت بش وزن مقبول اولارق
طوروپور ؛ اک مشهورلری :

- ۱ — مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن [یاخود : فعان فعلاتن فعلاتن فعلاتن]
۲ — فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعان
۳ — مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن [یاخود : فعان مفاعان فعلاتن مفاعان]
۴ — مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعان
بونلره دقت ایدنجه کورورز که :

— —	— —	— —	— —	— —	۱
— —	— —	— —	— —	— —	۲
— —	— —	— —	— —	— —	۳
— —	— —	— —	— —	— —	۴

اولا ، ایکی یارم جهی بر صایارسهق بونلرک هبسی اون بر جه لیدر . وایکی اوچ اوچ اوچ ویا
ویا اوچ اوچ اوچ ایکی قسملرینه آیریلش وهر قسماک نهایتنده کی استناد هبسی هینیدر . یعنی برنده
یارم و برنده تام جهیه تصادف اتمه مش .

ثانیا ، برنجی ایله ایکنجی ، اوچنجی ایله دردنجی عین وزندر ، یالکز برنده فعان نهایته اوتنه کنده
باشه کلش . و برنجی ایله اوچنجی ، ایکنجی ایله دردنجی ده هان هینیدر . شو قدر وار که ایکی فعلاتن
تقطیعی برینه متناظراً ایکی مفاعلن اقامه سنده مخدور کورله مش . دیمک بو وزنلر عروضک پک بسبیط
تکرارلری حاوی اولیهرق یارم جهلری اک اعظمی اولان بر وزیدر .

ثالثاً ودها غریب بر جهتی ، هپسنک عین زمانده ایکی تمامیه مساوی پارچه دن تشکل اتمش
اوللیدر . بو پارچه لر بر تام جه ایله [بمضاده معادلی بولنان ایکی یارم جه ایله] برلشمشدر : شو
مصراعلر بو وزنلرک بویله ممتزج تکریرلر قبول ایتدیکنی پک کوزل کوستیر :

۱	یالکز سنی سودم	سنی	یالکز سنی سودم
۲	بم عشمدنه وفا	وار	بم عشمدنه وفا
۳	حسن ایتیمورمیسک	دها	حسن ایتیمورمیسک
۴	الی الابد سنکم	بن	الی الابد سنکم

دیمک بو وزنلرک هر مصراعی بر هجلی مستزاده برلشمش برر بیتدر. که اوزونجه بر منظومه ده
 بو مستزاد لر هر چیفت پارچه ده بر تکرر ایدیورلر. حقیقه فکر - جناب مکتبی ، مقدماً قدماک
 یازینی [مفعول فعلی] وزنی مستزاد لری [که یالکز اسماً مستزاد و حقیقته بالذات وزنک بر هجلی
 مستزاددن ماعدا اولان قسمیدر] تضمیل ایتشلر بو وزنلرک هپسندن عین طرزده استفاده ایتشلردر.
 (هرکس سکا مجذوب) (سکا ای شانلی سلاح) (اورتر برر برر) (بکایه دکه حیات) کبی .
 حقیقه بوندن قدماک و فکرک مقصدی ناصل بر آهنگ تأمین ایتکدی ؟ مادام که وزن بو ایکی
 پارچه دن تشکل ایتش اوخنجی دفعه بو پارچه یی یازمق وزنی یازمق دکلیدر؟ بونده سبب شو اولاجق:
 برنجیسی، نظر دقتی وزنک بو خصوصیتنه جلب ایتک یعنی وزنک ایچنه قاریشمش بو نوع آهنگی تبارز
 ایتدیرمک . ایکنجیسی بو بر هجلی رابطهلر ایکی قسمده بر تکرر ایتدیریله جکنه اوچده بر ویا باشقه
 دزلو تکرر لانا رق بونی بعضاً یکنسقی بوزمق ایچون بعضاده بو قیصه تکرر لری هیچ تعدیل
 ایدله دن برری ارقاسنه یازوب وزنه بر تنه بر جانلیق ویرمک : مثلاً فکرک سوسنده کی :

[..... هرکس سکا عاشق

هرکس سکا مجذوب

هرکس سکا مشتاق

ای طافل خیالی [..... کبی بو تکرر وزنک عرض ایتدیکم مقصد ایچون یاپیلدیغی (هرکس
 سکا) کله رینک ده تکرر یله بوتاید ایدلسندن اکلاشیلور.
 بک چوق قوالانیلان برون دها وار: درت نومرولی وزندن باشده کی مفاعیلن جزئک آتیلمسندن
 حصوله کان :

فعلاتن	مفاعیلن	فعلان
.....	.....	.....

وزنی تحفدر بوده اوچ اوچ ایکی قسملرندن باشقه :

فاعلاتن مفاعیلن فعلان

شکلی قبول ایتدیکی زمان [یعنی فرانسجه مؤنث مصراعلرده حادث اولدیغی وجهله یکنسقلنی
 کیدرمک و آهنگی تزئید ایچون یارم هجه فضلالاشدیرلدیغی تقدیرده] دیکر لری کبی یته ایکی مساوی
 قیسه آریلق قابلیتنی قازانیور .

ایشته فکرم بو	ایشته فکرم بو
رهمم خولیا	همدم نغمه
هر طرف کولکه	کولکه هب کولکه
_____	_____

مصراعلرنده اولدیغی کبی . یالکز بو قسملرک اورطه سنده بر هجلی مستزاد اولدیغی ایچون وزن
 یکنسقلنه دوشمک تمکه سنندن آراضیره برنجی شکله کیرمکه قور تولویور.
 رابماً : اون ایکی عددی بر چوق عددلرله قابل تقسیم اولسندن ، بسیط بک متعدد اقسامه آریلابیلر.
 تکرر لرده عمومیتله غیر تام یاپیلوب صوک پارچه بر هجه نقصان یازیلا جفندن اون بر هجلی وزنه دها

باشقه درلو بر چوق تکریرلر پایلابیلر. [وتحف بر تصادف دکل توافق دیبلم بونک ایچوندرکه فرانسزک اک زیادر مستعمل وزن « الکساندرن » ده اون بر هایدرا.]

حقیقه یوقاریده کوستردیکمز اوچ ایکی وبش بر بش ممتز تکررلری ، مصراعده آهنگ تأمین ایدم بیلیرسه ده مثلا یگرمی مصراعلق بر منظومه ده ایکشردن یگرمی ، اوچردن آتمش دفعه عین آهنگ تکرر ایدیور دیمکدرکه البته کلال آور برشیدر. دیه جکسکزکه وزن بر تمپودر. تکرر ایدیله بیایر. اوت فقط تمپونک ، اصل موسیقینک لخلری آراسنده نیم محسوس بر صورتده اولسی لازمدر. ایشته بو موسیقی لخلرینی شاعرلر بیلهرک بیلیمهرک تشکیله چالشمشدر و بونی شو اساسره استناد ایتدیرمشلردر :

۱ — هر مصراعده هملری آری آری غروبدرده برلشدیروب بو صورتله حاصل اولان یکی پارچهلری مختلف تکررلرله دیزه رک بوتون منظومه بی تشکیل اتمک .

قدیمانک مستزادی ناصل سویلدیکمز وزنلرک تکررلرلانان نصفندن عبارت اولوب بو آهنگی اظهار آرزوسندن طوغمشسه ده کرک فکرت جناب مکتبنک واسع اولان مستزادری و کرک صوک زمانده کی « سربست نظم » اسمنده کی دها واسع مستزادلی طرز، ایشته عروضی موسیقی یاپان بواساسلی تقطیعلردن تولد اتمش و بو طرز آهنگی قارئلره مکملاً حس ایتدیرمک ایچون استعمال اولونمشدر . « مزج اوزان » ه تخصیص ایتدیکمز تدقیقنامه ده بو جهت تشریح ایدم جکسه مده شیمدی ده بر قاج مثال یازم :

ندیم وقتیه اکثری مصراعلریده شویله بر آهنگ ایجاد اتمشدی ، یعنی یارمشر هجه توافقی ایدرک کیدن اتسامه آیزمق :

دستار	کوشه	پراکنده	کرکسسته
پستان	غیغب و	تناسب او	اوقد و خداو
رفتار	شیوه	تمایل او	اویال و بال او
۲	۲,۵	۳	۳,۵
فعلن	فاعلن	مفاعیل	مفاعلات

باقیکز احمد هاشم بونلردن نه کوزل بر منظومه یامش :

دکزلردن			
۳,۵	له اکلنسن	صاچلرک	هوا
۳,۵	مفاعیلن	فاعلن	علن
۳,۵	مفاعلات	۱,۵	۳,۵
۲	۲,۵	۳	۳,۵
۲	۲,۵	۳	۳,۵
۲	۲,۵	۳	۳,۵

وزندن وزنه کوزل آتلاپور :

فاعان	فاعان	نه سن نه سن
بو مسا	طوپلانان	نه ده حسنکده
وده گز	سن وین	اوزاق
اقشام	مائی بر	او بلده

وصوکره فیکرتک عمومی مستزاد لر طرزینه کاهرک وزنک رابطهلردن صوکره کی قسمنی آلیور :

[اتکارنده دکنز] بو طرز متزادی فیکرت او قدر چوق قوللامش که نهایت هاشم دیکر بر منظومه سننده بو مفاعان فغان پارچه سنی یارم چه تزید ایدرک [یعنی فغانن برینه فاعلاتن دیندیکی کی برنجی یارم چه بی تام یاپارق] « بر لامبا حزینله » دییه باشلامایه و بو صورتله آهنکی تجدید اتمه یه مجبور اولمشدر.

بونلرک پک کوزن مثالری داوولیک کیجه لرنده « باقینک مشهور سرشیه سننده » ... الخ یعنی نه قدر شاه اثرلرمن وارسه هپسنده واردر. اولردن بحث ایده جکر: شمیدیک احمد پاشانک شو غزانه باقیکنز وزنک آغیر آهنکنی دیکشدرمک ایچون نه اوغراشمش :

بر دلی	قالمشدر	او تیر غمزه	دن قان اولامش
بر جامی	واردر اول	کان ابرویه	قربان اولامش
مجلسی	وار کیم کرم	اولوب سوزانو	کریان اولامش

وزنک کنندی آهنکنی حاوی تقطیلری آنجق بر قاج مصراعده قوللامش :

نه فتنه در	یارب بو کیم	بر دلبرک	هر غمزه سی
بردمه بیک	جان آلماسه	دیرلر بو فتان اولامش	
شول عمر کیم	سنسز پکر	اول عمر ضایع عمر در	

کوردولیورکه آز قوللانیلوب فقط ترک اولونمایان دیکر عروض وزنلری اول چوق تام چه لره مالک ثانیاً چوق بسیط و بارز تکررلری حاوی ثالثاً ایکی قسمه آریلیورلر سه ده قسملرک آرامنده بر جهلی رابطه کی اوفاق قسم کیرمه مش . ممتزج تکررلر یاپیلامایور. بوجهتلردن او قدر بدیمی دکلمه لرده

تبلیغی قوتلری فائقدر . حقیقه بو وزنلردها خصوصیدر ، هربری آهنگارینه توافقی ایدن فکرلرک ظرفی اولور ویکنشقانی کیدرمانک ایچون غروبلا آیرمه مسئلهسنه اهمیت و بریلایسه پک موقیبت ویریر .
 ۲ — وزنی تمبو مقامنه ایندیرمک ایچون لسان شعرده خصوصیت ویرلش وکله تکرارلری ویرکول وسائر قطع اشارتلرینک تنظیمی و فکرنده اولدینی کبی جمله نهایتلرینک مصراع اورطه لرینه تصادف ایندیلمسی نظرده آلمشدر . فقط بوضوکه اصولده بعضاً پک افراطه کیدیلهرک سکز طغوز مصراعلی برتک جمله یاپیلورکه آرتق وزنک آهنگی تماماً قاریشیور . بونی پک احتیاطله قولالایدیر .

شیمدی مقبول وزنلرده کی یارم هجه چوقانی مسئلهسنی برآز تدقیقی ایدم . فقط بوندن اول شو سوآلک جوانی ویرمکه اوغراشعلی یز :

[یارم و تام هجه لرک طرز تنظیمدن حاصل اولوب عروض وزنک کشف ایدم مدیکی دهانه کبی آهنگار واردر ؟]

بومعادله بی بالریاضیه حل ایدرز ؛ یعنی هجه لرک ترتیب احتمالرینی کاملاً حسابلارز ، لسانمزه و بوقاریکی بدیعیات قاعده لرینه توافقی ایدنلرله برر منظومه یازار آهنگی دیکارز .
 اولاً بسیط تکرارل :

۱ — هپ تام هجه : دشمندن ، قورقارسه ک ، شاید [اسکی عجم بیتلرنده بو وزن واردر]
 محو اولقدن ده پرواسرمنک

آغیر وسمرت بر آهنگ یاپیور .

۷	قدحه دوکیکز ،	۲ — هپ یارم هجه :
۶	دوکیکز ایجه م ؛	
۶	بوکون آجی ایچم	
۵	برآجی ایچم .	

۳ — بریارم برتام : درت مفاعلن وزنی .

معلوم اولدینی اوزره تکرر پک بسیط اولدینندن چوجوقجه رقصان بر وزندر .

۴ — ایکی تام بریارم : « فعولن فعولن فعولن فعول » وزنیه فکرک موقیبتله احیا ایتدیکی « درت فاعلن » وزنی :

جانده سن شانده سن هپسی سنسک یاشا
 ای وطن ای مبارک وطن بیک یاشا :

بونلرده خصوصی وبارز آهنگلی وزنلره کیریور .

۵ — اوج تام بریارم : قدماتک همان بتون وزنلری : ۴ فاعلاتن ۴ مستفعلن ۴ مفاعیلن

۶ — درت تام بریارم : « مستفعلن » وزنی ..

۷ — ایکی یارم برتام : درت فاعلن وزنی :

نه دیدم سکا بن نه دیدم سکا بن
 یته سن بنی هپ دولادک دیلکه ،

قدما آرزو لائمش بکیر ترک ایتمش. براز رقصان اولسی بیلم او قدر بیوک قباحتمی؟

۸ — ایکی یارم ایکی تام :

مفعول مفاعیل مفاعیل فمولن — فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان — مشتعلن مشتعلن فاعلن
وزنلر بدرکه بواطراددی ده بوزمقی ایچون فعلاتن جزو لاندن بعضلرینی مفاعلن جزو بله دکیشدیره رک بوگونکی
وزنلر منر یا بیلدشدنر.

۹ — اوچ یاریم بر تام :

یچون اوکل بوزو کزک بوکون اوچوق طوروشی وار ؟
چیچک آلنلر ده قوندومی حیاتک المی ؟

۱۰ — اوچ یاریم ایکی تام :

اوقدر الماسدی که اوکوزلر دینیر اوسحاره ضیا
اوقدر آزاده که اوصاچلر دیدم اومسحوره هوا
شفه شوخنده کی شراب آه اوقدر آشفته ایدی که
یازیق اوخونی بی صانیوردم بر ابدی شربت رها

کورولیور که عروض وزنی یارم هجسی فضله اولان وزنلری پک آهنگدار بیله اولسه لرینه قولانیور.
وقدما دهها زیاده تام هجیلری، شیمدی بکیلر ده پک رقصان اولماقی شرطیله یارم هجسی فضله اولانلری
قولانیورلر. سببی آشکار :

برمجیسی اسکیلر که نهایتده کی صاعتملری صوکره کان همزه وعینه وصل ایتمی ایسته مه یورلردی.
ایکنجیسی ممدود هجسی چوق عربی وفارسی کله لری فضله قولانیورلری. اوچنجیسی، امالهدن بزم
قدر قورقیورلردی. حالبوکه تورکجه مزک طبیعتی هم همزه وعین وصللرینی اسرا ایدیور هم ده اک بیوک
شاعرلر منر بیله استانبول شیوه سنی ویارم هجلی پک مبدول اولان صیغه لر منری سو بیور. شوخالده
آرتق یارم هجسی فضله وزنلری قولانمق وشاعرلر مزک حساً یابدق لری سربستی انقلابی قانون دائره سنده
فکراً تثبیت اتمک زمانی کلدی... دکلی افندم ؟

عروضک بسیط اولمایان تکریرلری اوزانک مزجی دیمک اولدیغندن تدقیقی صوکره یه بر اقیورم
شیمدی، محترم شاعرلر مزدن شو ممکن اولدیغی قدر فنی ریبی طرف یازماش مطالعاتی لطفاً اوقوبوب
خطالری سویله لرینی استرحام ایدرم .
دوقتور

شیمدی